

Zelena tranzicija u crnogorskom sistemu visokog obrazovanja

Institutional approaches to greening
initiatives at higher education institutions
of Montenegro, 16. april 2024. godine

Prof. dr Maja Delibašić

UNIVERZITET "MEDITERAN" PODGORICA

rektorat@unimediteran.net

www.unimediteran.net

UNIVERZITET “MEDITERAN” PODGORICA

- ▶ Univerzitet „Mediteran“ Podgorica je osnovan 2006. god. kao prvi privatni univerzitet u Crnoj Gori
- ▶ Nastavno-naučnu djelatnost realizuje kroz devet studijskih programa na osnovnim studijama, deset studijskih programa na specijalističkim, jedanaest na magistarskim i dva studijska programa na doktorskim studijama.
- ▶ Univerzitet je akreditovana i licencirana institucija koju čini šest fakulteta:
 - ▶ Fakultet za turizam “Monenegro Tourism School” (MTS),
 - ▶ Fakulteta za ekonomiju i biznis (FEB),
 - ▶ Fakultet za informacione tehnologije (FIT),
 - ▶ Fakultet vizuelnih umjetnosti (FVU),
 - ▶ Fakultet za strane jezike (FSJ),
 - ▶ Pravni fakultet (PF)

Vrijednosti

- ▶ Univerzitet je postavio set vrijednosti koje vode njegov razvoj:
 1. Biti autonoman u razvoju svih univerzitetskih resursa i odgovoran prema studentima i akademskoj zajednici u svim aspektima.
 2. Biti prepoznatljiv po svom pristupu usmjerenom na osobu i karijeru u obrazovanju i nastavi, te posvećenosti oblikovanju boljeg svijeta.
 3. Podržavati proces otkrivanja kroz učenje, nastavu, naučno istraživanje i inovacije.
 4. Pridržavati se zakona, naredbi i propisa o nediskriminaciji i jednakim mogućnostima, te isključiti sve oblike diskriminacije ili uznemiravanja bilo koje osobe zbog vjerske i nacionalne pripadnosti, godina starosti, bračnog statusa, invaliditeta, seksualne orijentacije uključujući rodni identitet ili rasu.
 5. Biti usklađen sa Evropskim zelenim inicijativama i Agendom 2030 za održivi razvoj.
 6. Podsticati veze sa lokalnim i nacionalnim zajednicama i institucijama, sa ciljem očuvanja i unapređenja multikulturalne i multietničke harmonije.

Institucionalni pristup zelenim inicijativama

- ▶ Član 1 Ustava Crne Gore:
 - ▶ Crna Gora je građanska, demokratska, **ekološka** i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.
- ▶ Univerzitet je postao član **UI Green Metrics Network** juna 2023.
 - ▶ Mreža zelenih univerziteta broji oko 1200 univerziteta iz 84 zemlje svijeta čiji je cilj podsticanje prakse održivosti i primjene eko koncepata u radu
 - ▶ Trenutno stanje: stepen svjesnosti studentske populacije o primjeni "green" koncepata u radu univerziteta je na niskom nivou, te je potrebno da univerziteti budu više posvećeni inicijativama za zaštitu životne sredine i promociji "green" koncepta rada.
- ▶ Univerzitet je član konzorcijuma **Erasmus IoT ECO projekta** koji se bavi održivim ekonomijama i zelenom transformacijom kroz:
 - ▶ Unapređenje znanja i ekspertize u oblasti zelenih ekosistema;
 - ▶ Podizanju svijesti o zelenoj transformaciji;
 - ▶ Uspostavljanje i jačanje saradnje visokoškolskih ustanova kroz projekte, dizajn i transfer tehnologije;
 - ▶ Integrisanje koncepata zelene transformacije kroz inovirane studijske programe.
- ▶ Zelene inicijative kroz umjetnost – izložba „Čistilište“ kroz koju su otvorene teme zavisnosti, gomilanja otpada, reciklaže, kao i najvažniju temu puta čišćenja koje podrazumijeva materijalno, vidljivo, kao i duhovno, nevidljivo
- ▶ Interreg IPA CBC projekat **Smart Energy for Smart Community** - razvoj zajednice koja se oslanja na pametnu energiju

Aktivnosti koje doprinose širenju svijesti

▶ Podizanje svijesti **zaposlenih**:

- ▶ Istraživačke aktivnosti - podsticanje istraživanja, inovacija i projekata koji se bave održivim razvojem, obnovljivim izvorima energije, zaštitom životne sredine i sličnim temama;
- ▶ Edukacija osoblja – organizacija radionica, predavanja, obuka i sl.
- ▶ Programi za recikliranje i smanjenje otpada - uvođenje sistema za razdvajanje i recikliranje otpada, saradnja sa nadležnim službama;
- ▶ Redukovanje „fantomske“ potrošnje električne energije – isključivanje uređaja umjesto ostavljanja u stand-by modu;
- ▶ Smanjenje upotrebe papira – ohrabrivanje zaposlenih da koriste digitalne alate umjesto štampanih materijala, ili smanjenje štampanih materijala.

▶ Podizanje svijesti **studentata**:

- ▶ Obrazovanje i podizanje svijesti kroz gostujuća predavanja, radionice i druge događaje posvećene temama održivosti, zaštite životne sredine i klimatskih promjena;
- ▶ Izmjena nastavnih planova i uvođenje kurseva iz oblasti zelene tranzicije u različitim oblastima
- ▶ Podrška studentskim organizacijama u zelenim inicijativama
- ▶ Zeleni projekti i inovacije - razvoj projekata i tehnoloških rešenja koja doprinose održivosti, poput aplikacija za praćenje ekoloških otisaka, pametnih sistema za upravljanje energijom ili reciklažnih uređaja;
- ▶ Organizacija tematskih takmičenja i drugih događaja
- ▶ Podsticanje eko-aktivizma

Zaključak

- ▶ Trenutno nizak nivo uključenosti visokoškolskih ustanova (i studenata) u zelene inicijative
- ▶ Nedostatak jasnih politika i strategija za promociju održivosti na univerzitetima
- ▶ Postoji sve veća globalna svijest o važnosti održivosti i zaštite životne sredine, ali i veliki jaz između svijesti i konkretnih akcija koje se preduzimaju na univerzitetima i među studentskom populacijom.
- ▶ Veliki potencijal za promjene
 - ▶ Institucionalne politike i podizanje svijesti zaposlenih
 - ▶ Edukacija, podrška i motivacija studentske populacije
 - ▶ Podrška istraživanju i inovacijama u različitim formama zelenih inicijativa

Hvala na pažnji!

